

Jaarverslag 2007 Forum en College Standaardisatie

Auteur

Peter Waters

Documentnummer

gbo/975

Versie

1.0

Status

Definitief

Datum

Den Haag, 31 maart 2008

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1.	Achtergrond Forum en College Standaardisatie	3
2.	Activiteiten 2007	4
2.1.	Ontwikkeling in de oriëntatie	4
2.2.	Taakuitvoering	4
3.	Vooruitblik, projecten en activiteiten in 2008	7
3.1.	Prioriteiten 2008	7
3.2.	Agenda 2008	7
	Bijlage A: Taken Forum, College en Bureau Standaardisatie	8

Wilhelmina van Pruisenweg 104
2595 AN Den Haag
Postbus 84011
2508 AA Den Haag
T 070 888 76 66
F 070 888 78 82
www.forumstandaardisatie.nl

1. Inleiding

Conform artikel 11 van de instellingsbeschikking van het Forum en College Standaardisatie¹ brengen Forum en College jaarlijks vóór 1 maart verslag uit over hun werkzaamheden over het afgelopen jaar. In dit verslag staat aangegeven welke ontwikkelingen zich hebben voorgedaan ten aanzien van de positionering van Forum en College. Daarnaast worden de afgeronde en lopende activiteiten benoemd en wordt een perspectief geschetst van de werkzaamheden in 2008. In de bijgevoegde bijlage wordt aangegeven wat doel en taken van zowel Forum als College zijn en hoe het ondersteunende Bureau Forum Standaardisatie is ingericht.

1.1. Achtergrond Forum en College Standaardisatie

Burgers en bedrijven willen een overheid:

- *waar je met je vragen terecht kunt*: die *state-of-the-art-service* biedt aan burgers en bedrijven, waar men zeven dagen per week 24 uur per dag terecht kan.
- *die niet naar de bekende vraag*: die de administratieve lasten waarmee zij burgers en bedrijven confronteert, tot een onvermijdelijk minimum beperkt.
- *die je niet voor gek kunt houden*: waarvan vaststaat dat ze slagvaardig optreedt bij fraude en handhaving van wet- en regelgeving, vergunningen en dergelijke.
- *die weet waarover ze het heeft*: waarvan duidelijk is dat haar beleidsontwikkeling stoelt op een gedegen informatiepositie.
- *waarop je kunt vertrouwen*: die waakt voor rechtszekerheid en rechtsgelijkheid.
- *die niet meer kost dan nodig is*: die laat zien dat ze, door een goede organisatie en met inzet van moderne hulpmiddelen, haar taken efficiënt vervult.²

Nederlandse burgers en bedrijven ervaren een dienstverlening en handhaving die nog ver van dit ideaal verwijderd is. Verbetering van de dienstverlening aan burgers en bedrijven is dan ook een belangrijke pijler van het kabinetsbeleid. De ontwikkeling van de e-overheidsdiensten is een van de manieren om dit ideaalbeeld van de Overheid dichterbij te brengen. Daarvoor moeten die e-overheidsdiensten naadloos op elkaar kunnen aansluiten en zinvolle informatie kunnen delen ten dienste van hun gebruikers. Een dergelijke “interoperabiliteit” draagt bij aan doeltreffendheid, doelmatigheid, samenhang en consistentie van het overheidshandelen. Het maakt de overheid transparanter, beter aanspreekbaar en geloofwaardiger en bevordert zo uiteindelijk de kwaliteit van onze democratie. Ook draagt het bij aan de verlaging van transactiekosten.

Samenwerking is essentieel en moet gefaciliteerd worden binnen en met name tussen organisaties. Om interoperabiliteit dichterbij te brengen is het hanteren van (open) standaarden erg belangrijk.

¹ <https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/default/files/FS/2009/0211/Instellingsbeschikking-Forum-en-College.pdf>

² Vrij naar een passage uit de brief aan de Tweede Kamer van de ministers van BZK en VROM en de staatssecretaris van EZ d.d. 3 maart 2003, TK 2002-2003, 26387, nr. 18

2. Activiteiten 2007

2.1. Ontwikkeling in de oriëntatie

Op basis van de ervaringen in de beginperiode is in voorjaar 2007 door het Forum en College Standaardisatie besloten om het object van beschouwing te verbreden van standaardisatie alleen naar interoperabiliteit. Twee overwegingen lagen daaraan ten grondslag. Allereerst de constatering dat de adoptie van (open) standaarden plaats vindt aan het eind van de beleidscyclus op een bepaald onderwerp. Doel van de instelling van het Forum en College was juist om al in de voorfase invloed uit te oefenen. Ten tweede is het wenselijk dat op een veel breder gebied dan standaardisatie alleen invloed uitgeoefend wordt.

Het Forum meent dat het succesvol is op het moment dat het niet meer nodig is, dat wil zeggen als er een algemeen geaccepteerd en goed werkend interoperabiliteitsraamwerk is dat kan worden doorontwikkeld en dat op een goede manier beheerd wordt. Een interoperabiliteitsraamwerk kan als werkend worden beschouwd als het algemeen wordt toegepast en als het een bepaalde impact op de maatschappij heeft. Op basis van onderzoek is in het verslagjaar geconstateerd dat prioriteit ligt bij het ontwikkelen van de strategische laag van het interoperabiliteitsraamwerk. Die zal in goede samenwerking met het Kenniscentrum e-overheid (de ontwikkelaar van de NORA) worden opgesteld. Die laag moet ook inzicht geven in de kern componenten van het interoperabiliteitsraamwerk. Omdat bij de invulling van die strategische laag zo veel mogelijk aangesloten moet worden bij het juridisch kader van de e-overheid is (wat moet en wat mag niet?) is onderzoek gestart naar het wettelijk kader. Tevens zijn door het Forum activiteiten gestart op onderwerpen die geborgd moeten worden in die strategische laag (standaardisatie, semantiek, authenticatie en autorisatie, datatransport).

Teneinde voeling te houden met de knelpunten die organisaties aan de basis ervaren is ook besloten dat jaarlijks verkenningen plaats zullen vinden naar interoperabiliteit op specifieke onderwerpen. Zo is in 2007 een verkenning uitgevoerd naar interoperabiliteit in het Onderwijs. Expliciet aandacht wordt daarbij gegeven aan de gegevensuitwisseling met andere sectoren. Uiteraard blijft conform de instellingsbeschikking het monitoren van internationale ontwikkelingen ook een hoofdtaak.

2.2. Taakuitvoering

Vergaderingen

In 2007 hebben zes vergaderingen van het Forum en twee van het College plaatsgevonden. De volgende activiteiten hebben in 2007 plaatsgevonden of zijn dit jaar opgestart.

Adviezen uitgebracht door het Forum:

Over de volgende standaarden is in 2007 door het Forum advies uitgebracht aan het College, waarna door het College tot vaststelling van deze standaarden is besloten:

- Webrichtlijnen (goede toegankelijke websites);
- DURP/GII (standaarden voor de uitwisseling van digitale geo-kaarten);
- OSB/KPS (standaarden voor betrouwbaar data transport).

Voor deze standaarden is in het College een comply-or-explain regime afgesproken.

Over de volgende onderwerpen is in 2007 door het Forum advies uitgebracht aan het College, waarna het College heeft ingestemd met nader onderzoek en heeft besloten deze onderwerpen te agenderen voor de eerstvolgende Collegevergadering in 2008:

- Doorontwikkeling NORA;
- Identificatie en authenticatie;
- e-Factureren.

Over de volgende onderwerpen is in 2007 op zijn verzoek advies uitgebracht aan de Staatssecretaris van Economische Zaken:

- ODF;
- Open Standaarden.

Tevens is door Forum en College commentaar gegeven op het concept actieplan "Nederland Open in Verbinding".

Onderzoeken (afgerond)

In 2007 zijn de volgende onderzoeken in opdracht van het Forum verricht:

- Roeien met de riemen die je hebt (KPMG, Identificatie en authenticatie);
- Afspraken zijn de essentie (VKA, gebruik open standaarden);
- ODF, beleidsopties voor de Nederlandse Overheid (VKA);
- Verkenning Interoperabiliteit in het Onderwijs (VKA);
- Recommendations for a Dutch Interoperability Framework (RAND);
- Verkenning e-Factureren (BFS en Equens).

Lopende trajecten

In 2007 zijn de volgende trajecten in gang gezet:

- WDO (Douane standaard, fase 1 gereed april 2008);
- Onderzoek wettelijk kader e-overheid (oplevering april 2008);
- Onderzoek lijst met open standaarden (initiële lijst gereed januari 2008, eerste versie basislijst juni 2008);
- Ontwikkeling interoperabiliteitsraamwerk, samen met Kenniscentrum (basisversie gereed juni 2008);
- Consultatie UBL als standaard voor e-factureren (gereed maart 2008);

- Publicatie over goede en slechte praktijkvoorbeelden van standaardisatie: Variatie op de standaard (publicatie april 2008);
- Onderzoek semantiek (gereed juni 2008)
- Aanpassing rapport “verkenning onderwijs” (afronding april 2008);
- Artikel Zuurmond/Oude Luttighuis (plaatsing voorjaar 2008);
- Communicatieplan Forum Standaardisatie (voorjaar 2008).

In 2007 zijn de volgende bijdragen aan community-vorming geleverd:

- Platform Meta-Informatie;
- Edu-platform.

Op het gebied van communicatie zijn in 2007 de volgende activiteiten ondernomen:

- Presentaties voor ICT-Office, VNO/NCW en ECP.NL inzake authenticatie;
- Presentatie “Improving cross government collaboration” inzake interoperabiliteit;
- Bijdrage aan HIC seminar over Estland;
- Persbericht over advies open standaarden;
- Bijdrage aan “Public Sector Information and Data Management Conference” in Londen;
- Symposium Meta-informatie “verplichten of verleiden?”;
- Website Forum vernieuwd www.forumstandaardisatie.nl

Op internationaal gebied hebben vanuit het Bureau Forum Standaardisatie de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Advies aan BZK over Gartner rapport inzake EIF 2.0 (herziening van het European Interoperability Framework);
- Participatie in IDABC Expert Group on Interoperability;
- Participatie in ODEF congres in Berlijn;
- Samenwerking met Denen inzake lijst met standaarden;
- Afstemming met Denen en Belgen inzake ODF;
- Bijdrage aan European Expert Group die EIF 2.0 voorbereid.

Tenslotte hebben Forum en Bureau in 2007 ter oriëntatie een werkbezoek gebracht aan (de e-overheid in) Tallinn, Estland.

3. Vooruitblik, projecten en activiteiten in 2008

3.1. Prioriteiten 2008

Gezien de missie van het Forum een werkend interoperabiliteitsraamwerk te implementeren, komt in 2008 het accent te liggen op de ontwikkeling van dat raamwerk. Teneinde verwarring bij de doelgroepen te voorkomen en maximale aansluiting bij de NORA te kunnen realiseren wordt het interoperabiliteitsraamwerk geïntegreerd in de nieuwe versie van de NORA (versie 3.0). Prioriteit voor Forum en College ligt bij de strategische laag van NORA 3.0 en de daarbij horende kerncomponenten (zoals authenticatie en de basislijst standaarden). Op basis van de ervaringen bij de ontwikkeling van de strategische laag zullen onderwerpen uit het onderstaande overzicht worden opgepakt.

3.2. Agenda 2008

In onderstaand schema is aangegeven welke onderwerpen het Forum in 2008 voornemens is te agenderen dan wel verder te ontwikkelen.

<p>PRIORITEITEN (GENERIEK)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Interoperabiliteitsraamwerk/NORA 3.0 - Governance Interoperabiliteit - Standaardisatiebeleid en lijst met standaarden
<p>GENERIEKE VISIE, PRINCIPES EN VOORZIENINGEN</p> <ul style="list-style-type: none"> - Authenticatie en autorisatie waaronder DigiD bedrijven (dus ook G2B, B2B, B2C en C2C) - Wettelijk kader e-overheid - De prijs van informatie - OSB - Semantiek - Procesmodellen - Implementatie advies - Monitoren
<p>BOVENSECTORALE ONDERWERPEN</p> <ul style="list-style-type: none"> - Digitale dossiers - WDO - e-Factureren - XBRL - Giraal betalingsverkeer - Het ontsluiten van basisregistraties
<p>SECTORSPECIFIEKE ONDERWERPEN</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zorg
<p>OVERIG</p> <ul style="list-style-type: none"> - Internationaal - Communicatie

Bijlage A: Taken Forum, College en Bureau Standaardisatie

A.1 Taken Forum Standaardisatie

Het Forum zorgt voor de voorbereiding van en de advisering over de werkzaamheden van het College.

In het instellingsbesluit worden de volgende taken van het Forum benoemd:

- Het doen van voorstellen inzake het gebruik van al dan niet open standaarden;
- Het doen van onderzoek naar ontbrekende of achterblijvende standaarden en standaardisatie activiteiten;
- Het aangeven van synergiemogelijkheden binnen en tussen toepassingsgebieden waar door middel van al dan niet open standaarden grote effectiviteitsvoordelen en efficiencyvoordelen te behalen zijn;
- Het gevraagd en ongevraagd adviseren van het college op het gebied van interoperabiliteit en standaardisatie;
- Het scheppen van een overzicht van beschikbare en in ontwikkeling zijnde standaarden en deze opnemen in een informatief register;
- Het monitoren van het gebruik van al dan niet open standaarden;
- Het adviseren over het ontwikkelen en toepassen van een te realiseren Nederlandse Overheids Referentie Architectuur.

In de toelichting op het Besluit staat verder vermeld dat het College en het Forum zich vooral zullen richten op standaardisatievraagstukken die spelen tussen sectoren en tussen toepassingen. Het accent van de werkzaamheden ligt niet op het scheppen van een volledig bouwwerk van standaarden, maar op de interoperabiliteit van informatiesystemen. De nadruk zal daarbij gelegd worden op de organisatorische en semantische standaarden en minder op de technische standaarden.

A.2 Taken College Standaardisatie

Het college heeft tot taak:

- het in kaart laten brengen van en het doen van aanbevelingen aan de ministers over de al dan niet open standaarden die overheden kunnen hanteren voor de elektronische gegevensuitwisseling tussen overheden onderling en tussen overheden, bedrijven en burgers;
- de coördinatie tot stand te brengen om het gebruik van open standaarden in de elektronische gegevensuitwisseling tussen overheden onderling en tussen overheden, bedrijven
- de afstemming van het Nederlandse standpunt op het gebied van standaardisatie in internationaal verband tot stand te brengen.

A.3 Taken Bureau Forum Standaardisatie

Aan de directeur GBO.Overheid is de personele bezetting van het secretariaat van zowel het College als het Forum toegewezen. Qualitate qua is de directeur van de GBO.Overheid ook secretaris van het Forum. Voor de ondersteuning van het Forum is een klein bureau ingericht, het Bureau Forum Standaardisatie. Dat bureau bereidt de Forum vergaderingen voor en begeleidt deze. Tevens bereidt het Bureau de uitvoering van de bovengenoemde taken voor. Het Forum is daarmee agenda zettend voor het Bureau. Aan de andere kant wordt van het Bureau verwacht dat dit een visie ontwikkelt op interoperabiliteit. Die visie dient een kader te bieden voor de prioritering en uitvoering van de werkzaamheden en criteria voor de besluitvorming daarover. Op basis van de visie wordt een werkplan opgesteld. Daarnaast is bij het Bureau de afronding van de taken van het vroegere programma OSOSS belegd. Het bureau is formatief bij de GBO.Overheid geplaatst binnen de afdeling Architectuur.

A.4 Organisatie Forum en Bureau Standaardisatie

De agendering en prioritering van de werkzaamheden van het Bureau Forum Standaardisatie worden bepaald door het Forum; het Bureau Forum Standaardisatie stelt op verzoek van het Forum dan wel op eigen initiatief voordrachten op van thema's ter behandeling in het College. Op basis van geaccepteerde thema's stelt het Bureau concept adviezen op voor het College. Binnen de GBO Overheid is het Bureau Forum Standaardisatie geplaatst in het cluster Architectuur en Realisatie; de aansturing van de activiteiten gebeurt echter vanuit het Forum.

Het Bureau telt vier adviseurs en een bureausecretaris. Binnen het bureau is een tweedeling gemaakt tussen enerzijds de specifieke secretariaatstaken voor Forum en College en anderzijds de inhoudelijke activiteiten. Beide (soorten) activiteiten zijn gericht op het bijstaan van zowel College als Forum (in hun doelstellingen). Omdat Forum en College maar een beperkt aantal keer (per jaar) bijeenkomen, worden veel van de voorbereidende werkzaamheden door het Bureau uitgevoerd of gecoördineerd, bijvoorbeeld bij het inschakelen van externe experts.

Het aan het Forum, College en het Bureau gegeven mandaat geldt tot uiterlijk 1 april 2010.